

تعریف و اهمیت سندرم پسا-کووید (Long COVID)

* لانگ کووید یا سندرم پسا-کووید، مجموعه‌ای از علائم جسمی، روانی و شناختی پایدار پس از فاز حاد بیماری کووید-۱۹ است.
* این پدیده به دلیل دامنه وسیع علائم و اثرات عملکردی آن بر بیماران، به چالش عمده‌ای برای نظام‌های سلامت در سطح ملی و جهانی تبدیل شده است.

توصیه های راهبردی

- تقویت نظام پایش و ثبت داده‌ها
- گسترش خدمات تخصصی توان بخشی
- سرمایه‌گذاری در تحقیقات
- افزایش آگاهی عمومی و حرفه‌ای
- تقویت همکاری‌های بین‌المللی

بعضی یافته های مطالعات منطقه ای مرتبط

عوامل خطر	علائم غالب	شیوع علائم	کشور / گروه
سن، بستری، بیماری قلبی	خستگی، درد، اضطراب	۳۶.۴٪	ایران (فارس)
بیماری زمینه‌ای، سن بالا	علائم عصبی	۶۴.۱٪	ایران (پاستور)
سن، مواجه با دود سیگار	خستگی، اختلال توجه	۳۲.۶٪	ایران (بوشهر - کودکان)
شدت بیماری اولیه	خستگی، سرفه، ضعف	۷۵.۷٪	ایران (کاشان - کادر درمان)
زن بودن، بیماری زمینه‌ای	خستگی، تنگی نفس	۶۴.۷٪	ترکیه
BMI بالا، زن بودن	متنوع	~۴۰٪	عربستان

اثرات بر امید زندگی

* کووید-۱۹ باعث کاهش شاخص امید زندگی در اکثر کشورها شد به شکلی که امیدزندگی سال ۲۰۲۱ و ۲۰۱۱ در سطح دنیا تقریباً برابر است و این یعنی از حذف پیشرفت یک دهه در کل جهان.

* در ایران، امید زندگی در سال ۲۰۲۰-۲۰۲۱ به‌طور محسوس کاهش یافت. محاسبات نشان می‌دهد که مرگ‌های قابل انتساب مستقیم و غیرمستقیم به این عفونت در ایران در کل حدود ۳۰۰ هزار نفر بوده‌است. بر این اساس به نظر می‌رسد به ازای هر ۱۰۰۰ نفر ایرانی حدود ۳.۵ مرگ قابل انتساب وجود داشته که در مقایسه با سایر کشورها، عدد قابل ملاحظه‌ای است.

* البته کووید به جز ایجاد مرگ‌های اضافه، باعث عوارض بلندمدت در اندام‌های مختلف بدن نیز می‌شود که به آن long COVID یا سندرم پسا-کووید می‌گویند.

* این پدیده به دلیل دامنه وسیع علائم و اثرات عملکردی آن بر بیماران، به چالش عمده‌ای برای نظام‌های سلامت در سطح ملی و جهانی تبدیل شده است.

تقریباً ۱۰ تا ۳۰ درصد مبتلایان دچار عوارض بلندمدت می‌شوند که خستگی مزمن، مه مغزی، درد عضلانی اسکلتی، اضطراب، تنگی نفس، مشکلات گوارشی و اختلال تمرکز شایع‌ترین شکایات هستند.

مهمترین عوامل خطر این عوارض، جنس زن بودن، ابتلا به اشکال شدید بیماری، دارای بیماری‌های زمینه‌ای بودن و سن بالا است.

مطالعه‌ای در استان فارس نشان داد که ۳۶.۴٪ از مبتلایان، پس از بهبودی علائمی از لانگ کووید داشتند.

چالش‌های موجود در ایران

نبود تعریف و معیار تشخیصی استاندارد، فقدان نظام ثبت یکپارچه، کمبود خدمات توان بخشی پساکرونا، آگاهی پایین عمومی و نابرابری در دسترسی به خدمات مراقبتی از چالش‌های جدی این حوزه در نظام سلامت به حساب می‌آیند.

آینده‌نگری در این حوزه می‌تواند ضامن تاب‌آوری نظام سلامت در برابر تهدیدات مزمن آینده باشد.

این گزاره برگ،

برگرفته از نشست اول از سندروم پسا-کووید مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۲۹ در بیمارستان امام خمینی (ره) با حضور اساتید سخنران: آقای دکتر محمدحسین نیک نام آقای دکتر عبدالرحمان رستمیان، آقای دکتر علی اکبر حق دوست و آقای دکتر عمادی کوچک برگزار شد.